

der paa ethvert Punkt kan omgaa, og skjøndt selve det at drikke sig fuld ikke be-
tragtes som nogen Synd, kunne gjøre vort
Folk mere moralsk, mere dygtig og der-
ved ogsaa vor Stat mere levedygtig. Jeg
tror ikke paa alle disse Historier om det
overhaandsiltagende Drikkeri. Det var i
den Henseende, jeg var med til — jeg var i
alt Fald tilvisse ikke imod det — at ønske
at faae vor høie Indvrigsminister til, inden
vi komme dybere ind paa denne Sag, at
benytte de Kræfter, han havde, til at skaffe
os ikke disse kinesiske statistiske Oplysninger om
Drikkeriets Onde, hvorefter det danske Folk
jo er langt værre — tror jeg — til at
drikke Spiritus end Kinejerne til at drikke
The, men skaffe os sunde, forstandige stati-
stiske Oplysninger eller, idet vi, forsaavidt
vi ikke kunne faae dem, maa se at tage Neb-
i Seilene med vore Bestemmelser og vente,
indtil vi have skaffet Apparatet tilveie.
Maaſte Ministeren har Mappen fuld af
saadanne Oplysninger, som vi uden videre
tør tro paa; saa var der i denne Henseende
Noget vundet, men alligevel ikke Noget for
mit Standpunkt. Naar jeg skal sige, hvor-
for jeg trods de mange Tal, der opføres
angaaende Drikkeriets Udbredelse, ikke tror
derpaa, saa kommer det af den Erfaring, jeg
har gjort i mit Liv. Jeg har jo dog nu
levet i to Menneſtealder, og De ville da
indrømme mig, at jeg har levet som bevidst
Borger i den ene af disse Menneſtealder,
og at jeg ogsaa i Løbet af denne ene
Menneſtealder har lært mangfoldige Egne
omkring i Landet at kjende. Jeg tør paa-
pege en Række af Exempler, der turde godt-
gjøre den almindelige Dom, at vort Folk i
Vedruelighed er gaaet særdeles væsentligt
fremad i denne Menneſtealder, jeg taler
altsaa om de sidste 30—60 Aar, trods det,
at man ikke har sat det at skænke en Snaps
som en forbrøderisk Næring eller som en
Næring med særegne Foranstaltninger, men
som en Næring, der ogsaa falder ind under
Bestemmelsen i Grundloven: lige Afgang
til Erhverv, idet Alle som Regel kunne faae
Næringsbevis dertil paa samme Betingelser.
Men den Fremgang i Moral paa det
Punkt, som jeg påastaar er foregaaet i
vort Folk, og som jeg tillader mig her
at udtale mod de haarde Domme imod
vort Folk, som ere fremkomne paa saa mange
Steder og paa saa mange Maader, er fore-
gaaet paa den efter mit Skjøn rigtige, sunde
og naturlige Maade, den er foregaaet ved
aandelig Paavirkning, derved, at der er
stabt Interesſer fra Ungdommen af hos
Folk, der ere 10,000 Fuld bedre, end at
jætte sig i et saakaldt godt Lag og drikke sig

fuld. Den enkelte Mand har faaet Inter-
esſe for sin egen Persons aandelige og
materielle Forhold i langt videre Udstræk-
ning, end han havde det i mine unge Dage.
Han har faaet Interesſe for sin Kommunes,
sit Amts, sit Fædrelands Anliggender i en
langt anderledes Udstrækning, og det bi-
drager Alt tilsammen til at danne ham til
en alvorlig Borger, hvem Alkoholstrifelsen
ikke overfalder paa den Maade. Det er ikke
to Menneſtealder siden, at det hørte til
Dagens Orden ved de forfjællige Gilder,
at Folk kunde ligge, jeg havde nær sagt
flokkevis fulde paa mange Steder i Landet;
nu er det jo et rent Sæſyn at se Folk
fulde. Det er jo yderst sjældent, at man
træffer det, og da kun et ganske enkelt In-
divid, og tro De, at De ramme de enkelte
Individer ved dette Forslag? Nei, Himpe-
brødrene skulle nok sørge for at faae
deres Hus hjemme trods alle disse Para-
grafer. Jeg vil oprigtig sige til, at det
ogsaa hidrører fra den, navnlig i de
senere Aar, fremstaaede Bevægelse for
Totalafhold. Jeg siger, at Totalaf-
holdsbevægelsen ved sin Paavirkning, og
sine Udvarſler imod Kong Alkohol virkelig
har paavirket mange Menneſter, jeg vil
ikke blot sige til at aflægge Løfte, for det
er der Mange, der ere imod, og jeg synes,
at beherskede Folk nok kunne have derimod.
Det er nu min Opfattelse, at vi Menneſter
kunne have Løfter nok, og kunne vi holde
dem, saa holde vi ogsaa nok Maadehold og
bruge vor Forstand med Hensyn til Brugen
af Spiritus; men det er en anden Sag, der
kan jo være dem, der kunne bedres igjennem
det, men det skal jeg nu ikke komme ind paa.
Men Totalafholdsbevægelsen har i høi Grad
gavnet ved sin Virksomhed derved, at den
har aabnet Folks Øine for det Udelæggende
for Legemet og for deres materielle Inter-
esſer, der er i en umaadelig Brug af Spiritus,
og derved har den væsentlig indskrænket
denne Nydelse. Hele denne Bevægelse i de
senere Aar tillægger jeg en ikke ringe Ind-
flydelse baade direkte og indirekte paa den
Fremgang, der er i dette Forhold, men hvor-
for saa forstyrre denne Fremgang, der er
voget op paa denne Maade; irriter ikke, jeg
havde nær sagt, Kong Alkohol, irriter ikke
Gjenden. Det er noget af det værste, man
kan gjøre, naar man er inde paa et godt
Spør, saa at komme og fordre, at det, jeg
vil, det skal jeg. Hvorfor kan man nu ikke
lade Folk ville gaa frem i Moralitet paa
dette Punkt, uden at Staten paa ethvert
Sted skal komme og sige: Det skal Du, gaa
af Veien, der maa Du ikke gaa o. s. v.? Man
skal efter min Formening vogte sig for denne